

HOOP EN WANHOOP

Op 1 november 2005 zijn Casper en Christophe vertrokken voor wat later hun laatste reis zou blijken te zijn. Het thuisfront reisde mee via wekelijkse mails en kopspeeldjes op de landkaart van Venezuela. Mama volgde zijn route op de voet en las vooruit in de reisgidsen. Zo beleefde ze zijn reis mee. Ze was blij met zijn enthousiasme, las met goedkeurend knikken hoe de jongens als team reisden, en ze gaf tips voor de bestemming die volgde. Uit de mails die Casper ons schreef, voelden we zijn enthousiasme en de gretigheid waarmee hij genoot van de natuur en de contacten met toeristen en lokale mensen.

Hij zwom in de Caraïbische Zee.

Hij at zalig lekkere geroosterde vis op een strand met palmbomen.

Hij leerde de nodige kneepjes om een zelf geplukte kokosnoot te kunnen openen.

Hij bezocht het duinengebied bij Coro samen met een olijke Zwitser en twee discrete Zweden.

Hij schrok van de liters die een mens kan zweten, dag en nacht.

Hij was onder de indruk van een Venezolaan die zijn hut met ezel, big en kippen verkoos boven zijn huis in de drukke stad.

Hij vond de nachtbus een hel omdat de airco het veel te koud maakte.

Hij bewonderde mysterieus springende zoetwaterdolfijnen.

Hij viste piranha's die hij 's avonds roosterde en opat.

Hij had ontzag voor de nachtelijke bliksemschichten boven het meer van Maracaibo.

Hij reed paard in volle galop door de wetlands van Los Llanos met opspattend water tot over zijn oren.

Hij plukte sappige sinaasappels van de bomen.

Hij kreeg blaren aan zijn voeten en een schaafwonde aan zijn bil.

Hij stelde zijn trip naar de Andes even uit wegens een stuiptrekking van het regenseizoen.

Venezuela heeft twee belangrijke steden: in het noorden aan de kust Caracas als hoofdstad en in het westen tegen de Colombiaanse grens Mérida als gezellige studentenstad die wegens zijn relatieve rijkdom en veiligheid een populaire bestemming is voor rugzaktoeristen. De Venezolaanse Andes trekt hier een verhoogde, verkoelende streep door het verder tropische land. Mérida ligt op 1500 meter hoogte genesteld tussen twee machtige bergruggen. Ten oosten van de stad ligt het uitgestrekte Sierra Nevada Nationaal Park. Vanuit de stad kan je de mooiste en hoogste kabelbaan ter wereld nemen, meteen ook haar grootste attractie. Deze kabelbaan voert je naar de top van de Pico Espejo op bijna 5000 meter, met drie overstappunten die je de kans geven om uit te stappen en te voet verder te stijgen of terug te keren.

In zijn laatste bericht, op 20 november, kondigde Casper aan dat hij een tijdje niet bereikbaar zou zijn, omdat hij en Christophe enkele dagen in de bergen van het Sierra Nevada Nationaal Park zouden gaan trekken. Goed dat we dit op voorhand wisten, zo hoefden we ons niet nodeloos ongerust te maken over de radiostilte. Voor enkele dagen tenminste, want de berichten bleven

_____ uit, voor meer dan enkele dagen.
'Geen nieuws, goed nieuws' Maar de radiostilte hield aan,
was niet de afspraak, langer dan wat we meenden te
maar kon de gemoederen verstaan onder 'een tijdje'. 'Geen
aanvankelijk wel bedaren. nieuws, goed nieuws' was niet de
 _____ afspraak, maar kon de gemoede-

ren aanvankelijk wel bedaren. We stuurden Casper mails om deze aanname bevestigd te krijgen, maar ze bleven onbeantwoord. We polsten bij de familie van Christophe en bij Jana, maar ook zij

hadden geen contact meer met de jongens gehad. Op de talrijke telefoons en ingesproken berichten kwam evenmin reactie. We bedachten dat hij zijn oplader misschien kwijt was. Een gebrek aan internet was ook een hypothese die kon ingeruild worden voor wat geduld, net zoals het idee dat de jongens alles liever *live* wilden vertellen, zodra ze thuis waren.

Tot de stilte abnormaal lang begon te duren...

Helaas is 'abnormaal' een relatief begrip. Toen papa de onrustwekkende radiostilte van onze jongens telefonisch meldde

_____ aan de Belgische consul in
Helaas is 'abnormaal' Venezuela, kreeg hij te horen
een relatief begrip. dat 'jonge kerels weleens vaker
_____ hun hart volgen en zo vergeten

hun ouders op de hoogte te brengen, zeker in tropische landen met hoge temperaturen en weinig kleren om het lijf'. Aandringen haalde weinig uit: 'Dat hun zoon zo niet is, dat denken alle ouders, mijnheer!'

Pas op 14 december trad de alarmerende carrousel in werking. Ik herinner me nog levendig het moment waarop ik door papa werd gebeld. Ik stond in de verpleegpost van de psychiatrische afdeling waar ik op dat moment mijn opleiding tot psychiater deed. In zijn vertrouwde heldere taal bracht hij de verontrustende boodschap duidelijk en beheerst over. Casper en Christophe waren in Caracas niet ingecheckt voor hun terugvlucht. Het was ditmaal geen vergissing van de luchtvaartmaatschappij, ook al had die zich kort daarvoor wel nog vergist door te melden dat iedereen was

ingecheckt. Dat bleek een automatisme van de computer te zijn. Niet ingecheckt dus. Twee lege stoelen.

Het werd zwart voor mijn ogen, van dat zwart van donkere opeengepakte wolken die een dreigend onweer aankondigen, met flikkerende heilichten in de verte. De stilte en het briesje voor zo'n

_____ storm leiden tot bedrijvigheid,
Het werd zwart voor om de schade van het onafwendbare te beperken. Het leek alsof
mijn ogen, van dat zwart van wij ons ook in zo'n fase bevonden, met dat verschil dat we het
donkere opeengepakte wolken onheil wel zouden afwenden.
die een dreigend onweer aankondigen, met flikkerende Papa's legendarische woorden
heilichten in de verte. 'Groet, houd moed, alles komt

_____ goed' begonnen als een mantra mijn gedachten te vullen, ritmisch pompend. Het zou goed komen, maar dan was er nu moed nodig, en actie. Zodra ik kon, reed ik verdwaasd van mijn werk naar mijn appartement in de stad. Maar dat voelde niet goed, ik wilde bij mijn ouders zijn. Onderweg naar huis moest ik bij de tunnel denken aan Caspers verkeersongeval daar, waarbij hij door een klapband aan het slingeren was geraakt om achterstevoren op de pechstrook tot stilstand te komen. Geen schrammetje had hij. Met mijn handen om mijn stuur geklemd, probeerde ik heel erg te geloven in zijn engelnbewaarder van toen.

Mijn zussen bleken dezelfde behoefte te hebben. Die avond keerden we elk terug uit onze studentenstad waar we intussen waren blijven wonen. Thuis vielen we elkaar in de armen. Golven

van paniek werden afgewisseld door moed en hoop. De anekdote kwam op tafel, van toen we Casper als kind eens kwijt waren. We zochten hem bij de burens, bij de geitjes en op de kinderboerderij. Maar hij bleek in slaap gevallen te zijn in de iglotent die in de garage opgeslagen stond. Zijn wereld was toen nog wat kleiner, nu stond zijn figuurlijke iglotent op een ander continent.

Ons gezin was tot dat moment nog niet geconfronteerd geweest met grote crisissituaties. Wat maakt een doorsnee Kempisch gezin dan wel mee? Naar de spoedopname voor een muggenbeet in een oog of een hechting van een valwonde onder de kin.

Door de lege terugvluchtstoelen werd de verontrusting objectiever dan voorheen.

De plechtige begrafenis van een dwergkonijn. Onderhandelen met de plaatselijke politie over een al te hoge boete voor het naast elkaar fietsen op de openbare weg.

Geruststellen en hulp bieden bij paniek op kot wegens examenstress of computerproblemen. Maar nu deed zich een daadwerkelijke crisis voor, en we moesten een manier vinden om daarmee om te gaan. Een doorsnee gezin heeft al eens een doorsnee rolverdeling: vader zorgt voor de strategie, het inzicht en de communicatie, moeder zorgt voor de verzorging en de balsem voor de ziel. Bij ons was het niet anders, waardoor onze blikken nu gericht waren op mijn vader. De ratio, de logica, de daadkracht. Een leeuw op zoek naar zijn welp, gedreven door een grote ongerustheid die in elke vezel van zijn lijf voelbaar geweest moet zijn. Mama, de leeuwin, zorgde voor ons terwijl haar adem een weg zocht in haar toegeknepen keel.

Door de lege terugvluchtstoelen werd de verontrusting objectiever dan voorheen. Tijdens deze alarmfase namen we rechtstreeks contact op met de nodige officiële instanties in België en in Venezuela: de Belgische ambassade in Caracas, de Venezolaanse ambassade in Brussel, het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de lokale politie en de Cel Vermiste Personen van de federale politie. Daags na hun oorspronkelijk geplande thuiskomst, 15 december 2005, was de vermissing van Casper en Christophe een officieel feit.

Vanaf dat moment hadden mijn zussen en ik een vermiste broer. We hadden onze broer al weleens gemist, gedurende een handvol wekdagen, want elk van ons had een andere studentenstad uitgekozen. We vlogen uit, maar in het weekend keerden we allemaal terug naar ons warme nest in de Kempen. Een voorstelbaar ritme van wekdagen zonder elkaar en weekends met elkaar. Maar nu was er geen sprake van een ritme, dit missen was totaal onbekend. Zus zijn van een vermiste broer. Ook de zus van Christophe was plots zus van een vermiste broer. Jongens, waar zijn jullie toch?

We deden wat als gezin een van onze grootste troeven bleek te zijn: in nood zijn wij een daadkrachtige en ondernemende eenheid met misschien zelfs hechtere banden dan in rustiger vaarwater. Voeten op de grond, nadenken, en alle hens aan dek. Geen overspoelende emoties die verlamdend werken, daarmee kregen we Casper en Christophe niet terug. We handelden en leefden op hoop. Ons huis werd het crisiscentrum, de centrale tafel het kloppend hart van de communicatie tussen ons

en de buitenwereld. We werkten nauw samen met het gezin en de familie van Christophe, om onze gezamenlijke zoektocht af te stemmen, onze krachten te bundelen, en troost en moed bij elkaar te vinden. We dienden hetzelfde doel, dat we met vereende krachten wilden en moesten bereiken: onze jongens weer in onze armen sluiten.

Om met onze melding van onrustwekkende verdwijning aan de slag te kunnen gaan, hadden de ingelichte instanties heel wat bijkomende informatie nodig over de jongens. Concrete vragen waar we concrete antwoorden op konden geven, een ideale remedie

_____ tegen het gevoel van machteloosheid: een uiterlijke omschrijving, *Concrete vragen waar we concrete antwoorden op konden geven, een ideale remedie tegen machteloosheid.* hun bezittingen, hun reisroute, hun communicatie, hun geldtransacties, eventuele ernstige ziektes, en een recente foto. Om

hier gehoor aan te geven gingen papa en mama in Caspers slaapkamer systematisch door de restanten van zijn inpakwerk: de schoenendoos van zijn nieuwe sandalen, de verpakking van het kookvuurtje en van zijn fototoestel, de resterende helft van de vogelgids. Ze kochten zijn sneakers opnieuw om ook die gegevens te weten te komen. Het resultaat van het zoekwerk was een gedetailleerde opsomming, misschien een manier om tastbaar te maken wat nu ontbrak ...

Casper is 23 jaar, 1,85m groot, gespierd maar mager. Hij heeft blauwe ogen, kort blond haar en waarschijnlijk een vakantiebaard. Hij heeft een klein litteken onder zijn kin, geen tatoeages, geen piercings.

Hij draagt waarschijnlijk zijn verrekijker. Hij heeft sandalen (merk Teva, type Terra-F1, maat EU 43, US 11) aan of sportschoenen (merk Zara, type Authentic Genuine, maat EU 43, UK 10, US 11). De uitrusting van Casper bestaat o.m. uit:

- een grote trekkersrugzak (merk Bever) in donkerblauw en donkergroen, met aangehechte blauwe zijzakken
- ofwel een kleine kaki rugzak
- een Zweeds aluminium kookstel (merk Trangia) met: waterketel, pan, koekenpan, windschermen, vlamptop, pannengreep en riem
- een verrekijker (merk Kite, type Birder 10x45)
- ± 180 pagina's met illustraties uit de vogelgids voor Venezuela: Steven L. Hilty. *Birds of Venezuela*. Christopher Helm, London, 2002
- een kleine digitale fotocamera (merk Medion, type MD 41066)
- een gsm/mobieltje (merk Mitsubishi, type m21i)

Christophe is eveneens 23 jaar, gespierd, 1,85m groot. Hij heeft bruine ogen en lang bruin haar, in een staart of los onder een blauw hoofdoekje. Hij heeft een litteken onder zijn kin en boven zijn knie. Zijn reisgoed:

- een grote trekkersrugzak in donkergroen met zijzakken van het merk Osprey en 1 slaapzak
- kleding: 1 lange broek blauwe jeans, 1 bermuda lichtbruin met veel zakken, T-shirts met lange en korte mouwen, ondergoed en sokken, 1 wollen pull grijs/bruin,

- 1 regencape, sandalen maat 43 Teva met geribde zolen, 1 paar blauwe sportschoenen Adidas*
- 2 handdoeken en toiletgerief: tandpasta Paradontax, zonnecrème Bodysol, verschillende medicijnen, pijnstillers, antibiotica, ontsmettingsmiddel, zalf voor wonden en malariapillen*
- woordenboek Nederlands/Spaans - Spaans/Nederlands Prisma, Reisboek Dominicus Venezuela, Spaans op reis (Berlitz)*

We hadden zoveel mogelijk ogen en oren nodig, liefst van mensen in Venezuela. Met de intussen verzamelde informatie stelden we een mail op in verschillende talen met foto's van de jongens, een korte omschrijving van hun uiterlijk, en hun laatste reisplan voor zover wij wisten, namelijk om vanuit Mérida voor enkele dagen de Sierra Nevada in te trekken. We stuurden de mail de wereld in met de vraag deze zo wijd mogelijk te verspreiden. Ondanks de bedenkelijke titel 'kettingmail' werd ons bericht in een ijltempo verspreid via ons bekende naar onbekende mensen in heel België en omstreken. We wilden informatie verzamelen over Mérida, over de Andes en het natuurpark waar ze zouden gaan trekken, over mogelijke ongevallen, en over eventuele andere vermissingen aldaar.

Onze mail bereikte via via vlot allerlei mensen in Venezuela. Plots bleken heel wat meer mensen dan gedacht een band te hebben met dat schijnbaar onbekende land. Zo kwamen we in contact met mensen die er nog gewoond hadden, die er voor hun werk kwamen, die ter plaatse in ngo's werkten, die er een pater kenden, die in België een Venezolaanse student hadden ontmoet of zelf

uitwisselingsstudent in Venezuela waren. Mensen boden aan om vertalingen te maken, stuurden contactgegevens door van gewone Venezolanen en van invloedrijke functionarissen, ze dachten mee, wierpen hypotheses op, gaven tips, deelden ervaringen. We stelden ook een affiche op met een foto van de jongens, de nodige informatie en in grote letters '*desaparecido!*'. Via mail bereikte deze Mérida, waar we bereidwillige mensen vonden die de affiches in de stad en in de omliggende dorpen hebben verspreid. Het wereldwijde web verbond ons met dat verre land, als een geweven touwenbrug tussen twee continenten. In geen tijd voelden wij de betrokkenheid en de hulp van zoveel mensen om ons heen. Er waren daarnaast heel wat mensen die overtuigde dan wel schoorvoetende woorden van hoop, troost en medeleven stuurden. Ook dat deed deugd, of deze woorden nu van ons bekende of onbekende mensen kwamen. Deze kettingreactie op onze kettingmail was enorm hartverwarmend. We hebben ongetwijfeld onvoldoende dank uitgesproken hiervoor.

Om enige stroomlijning en organisatie in het mailverkeer te krijgen, schakelden we over naar een gedeeld mailadres. Met de hulp van vrienden richtten we daarnaast een website op, waar papa het laatste nieuws telkens postte, vlekkeloos in vier talen. Op dat moment waren sociale media bij ons nog niet gekend, nu zijn deze digitale kanalen niet meer weg te denken uit een dergelijk proces. De vermissing van onze jongens werd een nieuwsfeit, zowel in België, Nederland en Engeland als in Venezuela, waar president Chávez de vermissing besprak in een van zijn wekelijkse redevoeringen. We gaven interviews voor kranten en tijdschriften en kwamen op de radio en de televisie. Dit verhaal kon immers niet

bestaan zonder inmenging van de media. Wij hadden hen nodig om onze boodschap te verspreiden en de kans op het verkrijgen van cruciale informatie te vergroten. Onze samenwerkingen met journalisten en fotografen waren stuk voor stuk heel correct, met respect voor onze emoties en voor de informatieve grenzen die we aangaven. Ook zij droegen zorg voor ons.

Het was aan mij en mijn zussen om de massale hoeveelheid mails te organiseren. Het was ook aan ons om verdere vragen de wereld in te sturen en elke mogelijke piste grondig uit te zoeken. Als vanzelf onderhielden we contacten met mensen die op een

_____ of andere manier iets voor ons
Ervaring sprak wijzer dan konden betekenen. Dat kon hulp
elk verstand. van praktische aard zijn. Zo zijn
 _____ er mensen in Mérida zelf gaan

rondvragen in plaatselijke cafés, bakkerijen, reisorganisaties en herbergen wie de jongens gezien of gesproken had of waar ze geslapen hadden. Iemand ging de lokale ziekenhuizen af om na te gaan of onze jongens daar niet opgenomen waren. Andere mensen hielpen met vertalingen naar het Spaans. Er groeiden persoonlijke contacten van vriendschappelijke aard met mensen die ons steunden op een intense manier, omdat ze zich betrokken voelden of iets gelijkaardigs hadden meegemaakt. Opvallend was hoe het contact met lotgenoten, ervaringsdeskundigen als het ware, zich quasi onmiddellijk onderscheidde. Het leek of zij subtiel een gemeenschappelijke en dus gevoelige snaar wisten te raken. Ervaring op dit vlak sprak vermoedelijk wijzer dan elk verstand. Of grepen we bij hen naar een baken, een houvast?

Tijdens de weekdagen woonden mijn zussen en ik elk op onze eigen plek in onze eigen stad, waar we zo goed en zo kwaad als het

_____ ging aan het werk bleven. Van
Zelfzorg in zulke zware mijn diensthoofd kreeg ik de
tijden is cruciaal. vrijheid om tussendoor pauzes
 _____ te nemen om de pers te woord

te staan. 's Avonds haalde ik dat werk in op de afdeling in het ziekenhuis. Of zat ik thuis aan mijn computer. De slaap vatten met nog ongelezen mails in de inbox was geen optie. Het was verleidelijk om van eten een bijzaak te maken, zeker de eerste dagen toen elke minuut telde en we dachten dat de klus misschien in enkele dagen geklaard zou zijn. Maar zelfzorg in zulke zware tijden is cruciaal. Daar wees mijn professor me nog eens op, een vorm van betrokkenheid die ik erg waardeerde. Een collega vulde haar bezorgdheid concreter in en bracht regelmatig een gezonde lunch voor me mee. Vriendschap toont zich van zijn mooiste kant in zulke kleine concrete gebaren.

Bij het bedenken en analyseren van de verschillende hypothesen werden we geholpen door twee hoogleraren gespecialiseerd in Rampenbestrijding en Crisismanagement aan de gelijknamige faculteit van de universiteit van Mérida. Hun bijdrages, ondersteuning en bemiddelende rol zijn gedurende het hele proces van onschatbare waarde geweest. De vele conversaties en contacten resulteerden in nieuwe vragen. Welk type gsm hadden ze bij zich, en waren deze toestellen nog traceerbaar, ook al stonden ze uit of hadden ze een lege batterij? Hoe konden we via alle mogelijke wegen in contact komen met toeristen in Venezuela, en hoe met lokale bewoners van Mérida en omgeving? Was er een